

Elodea-hanke

Vesiruton käyttö rehuksi

Hilkka Siljander-Rasi ja Anna-Liisa Välimaa

Luonnonvarakeskus
3.2.2017

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Vesirutto rehuna

- Kenttä- ja laboratorioanalyysien tulokset
 - Kuusamojärvi, Toranki ja Yli-Kitka
 - Valuman määrittäminen kenttäoloissa
 - Kemialliset analyysit Luken laboratoriossa
 - Järvet erikseen tai näytteet yhdistettiin
- Vesiruton mahdollisuudet porojen täydennysrehuna
 - Koostumuksen vertailu muihin rehukasveihin ja säilörehuun
 - Käytettävyyden arviointi

Valuman määrittäminen, Toranki

Näytteenotto järvestä

Valuma 30 min, Toranki

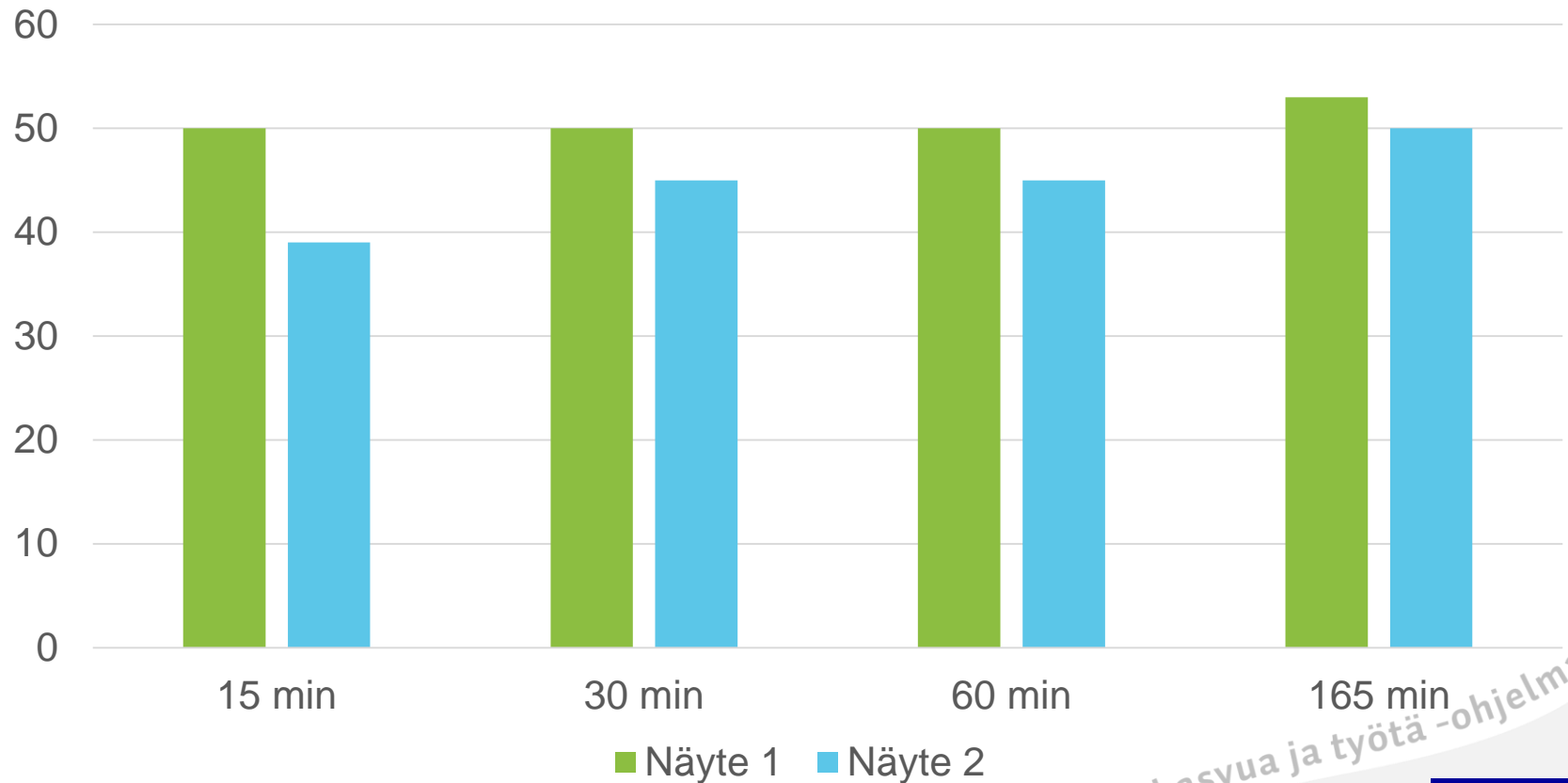

Valuma 2h35 min

kasvua ja työtä -ohjelma

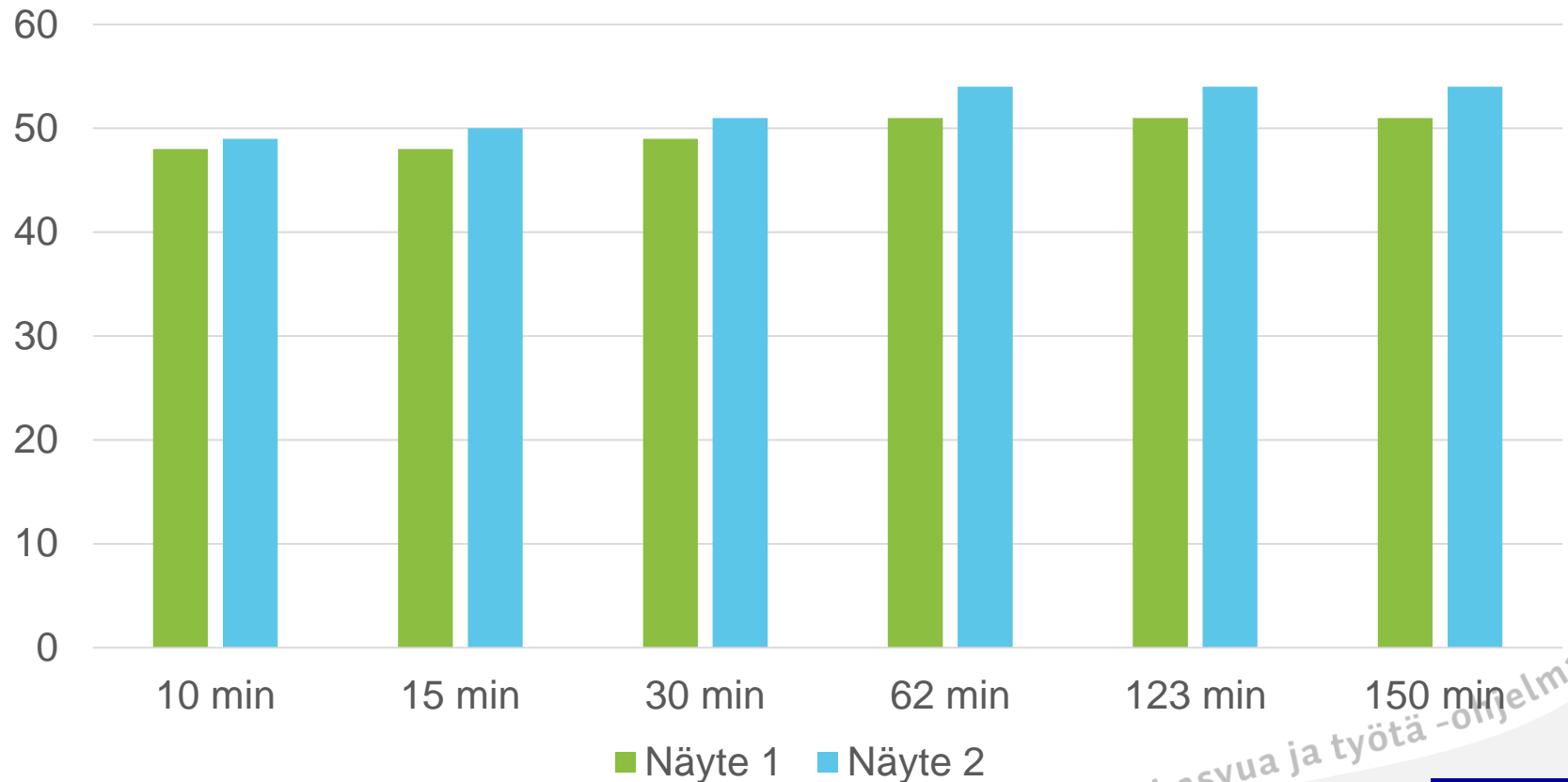

Valuma vesirutosta, % painosta, Toranki

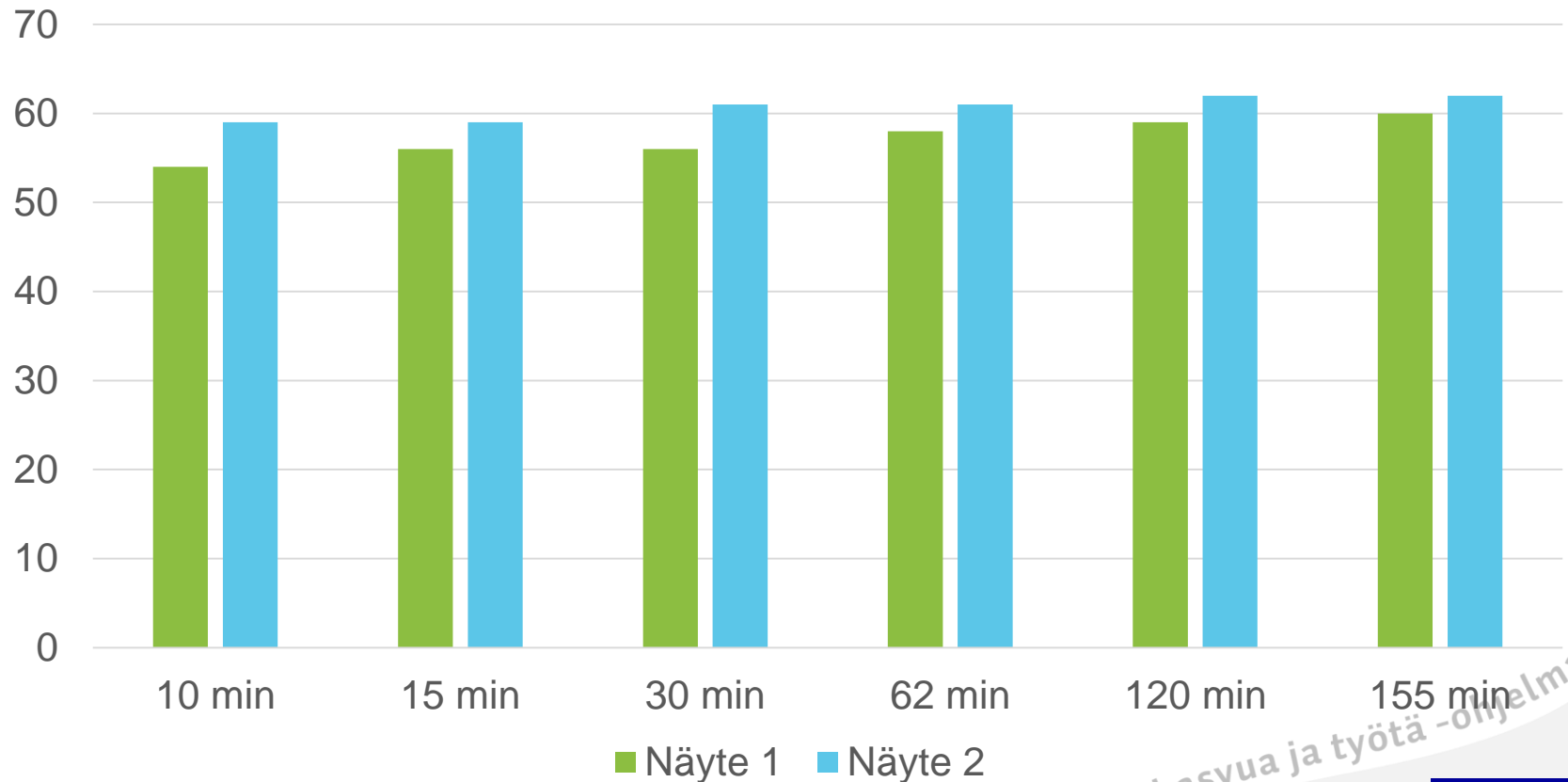
Vesi 14,4 °C, ilma 10,9 °C, tuulta, sadetta

Valuma vesirutosta, % painosta, Kuusamojärvi

Vesi 12,6 °C, ilma 11,4 °C, heikkoa tuulta, puolipilvistä

Valuma vesirutosta, % painosta, Yli-Kitka

Vesi 14,4 °C, ilma 12,2 °C, heikkoa tuulta, sadetta

Valuma vesiruosta, yhteenveto

- Valuma oli noin puolet näytteen painosta 15 ensimmäisen minuutin aikana
 - Kuusamojärvi 44,5 %
 - Toranki 49 %
 - Yli-Kitka 58 %
- Ei suurta muutosta tämän jälkeen
 - Kuusamojärvi 52 % (165 min)
 - Toranki 53 % (150 min)
 - Yli-Kitka 61 % (155 min)
- Mittausajan viileä sää, lämpötilan vaikutus valumaan?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vesiruton kemiallinen koostumus verrattuna ja poron käyttämiin rehukasveihin ja säilörehuun, g/kg kuiva-ainetta

	Tuhka	Raaka- valkuainen	Raaka- rasva	Raakakuitu	Sokeri
Vesirutto <i>(Elodea canadensis)</i>	185	173	3,3		
Järvikorte <i>(Equisetum limosum)</i>	132	161	17	300	5,6
Sarakasvit <i>(Carex)</i>	51	162	26	306	6,5
Raate <i>(Menyanthes trifoliata)</i>	82	215	21	239	11,5
Poronjäkälä <i>(Cladonia alpestris)</i>	31	44	44	369	0,8
Nurmi- säilörehu	85	170	45	305	50,0

NDF-kuitu: vesirutto 345 g/kg, nurmisäilörehu 520 g/kg
(Lähteet: Luke 2016, Isotalo 1971)

Vesiruton kivennäispitoisuus verrattuna ja poron käyttämiin rehukasveihin ja säilörehuun, g/kg kuiva-ainetta

	Kalsium	Fosfori	Kalium	Magnesium	Ca/P
Vesirutto (<i>Elodea canadensis</i>)	15,4	3,3	34,1	2,9	4,7
Järvikorte (<i>Equisetum limosum</i>)	7,1	3,0	27,3	3,4	2,4
Sarakasvit (<i>Carex</i>)	2,9	1,9	14,9	1,2	1,5
Raate (<i>Menyanthes trifoliata</i>)	4,9	1,1	10,3	2,5	4,4
Poronjäkälä (<i>Cladonia alpestris</i>)	1,7	0,9	3,7	0,5	1,9
Nurmi- säilörehu	3,8	3,2	3,2	1,7	1,2

Vesirutossa runsaasti rautaa ja mangaania verrattuna nurmisäilörehuun
(Lähteet: Luke 2016, Isotalo 1971)

Kestävää kasvua ja työtä

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

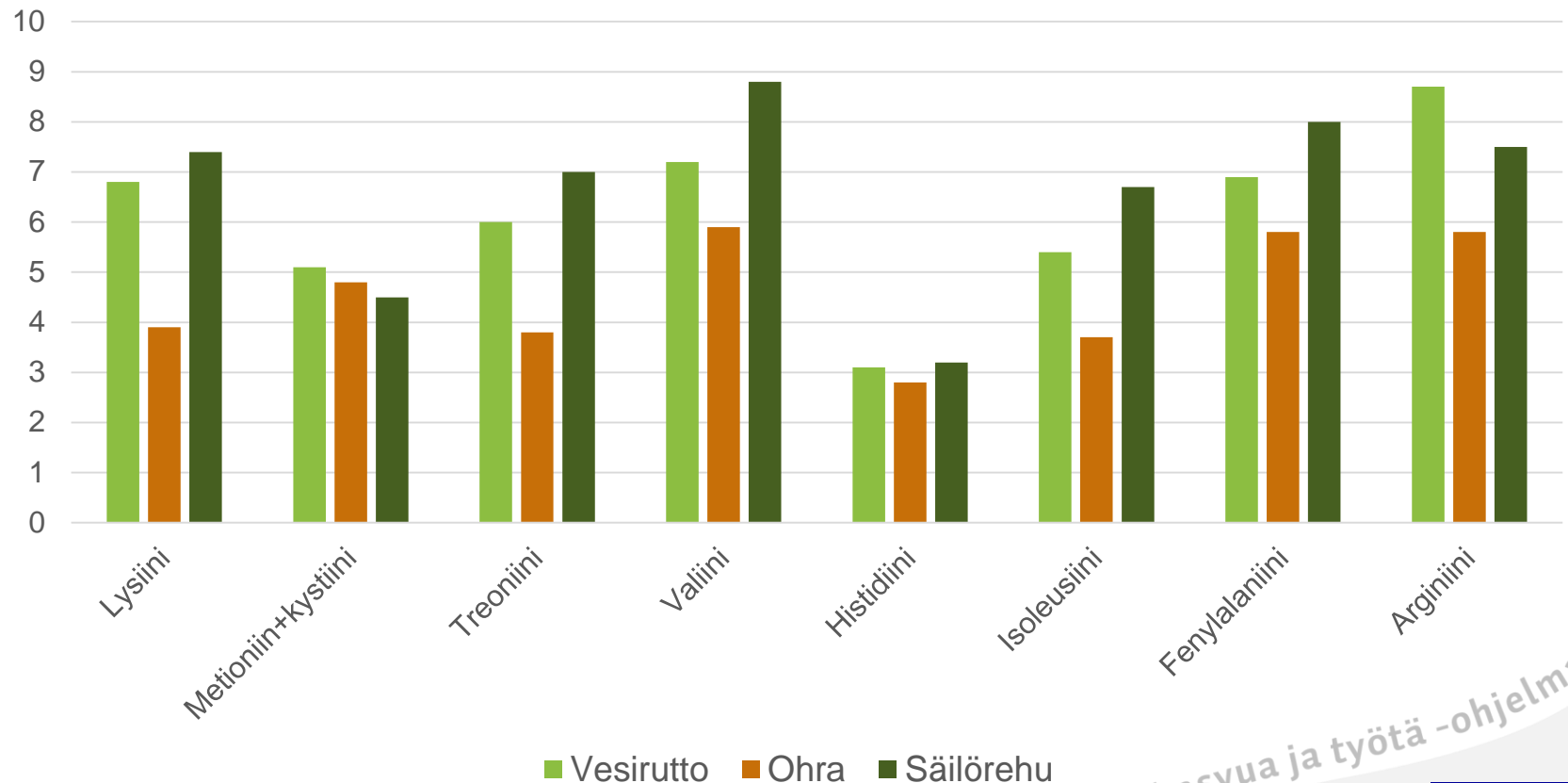
Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vesiruton kemiallinen koostumus eri järvissä, g/kg ka

	Raaka- valkuainen	Raaka- rasva	NDF kuitu	ADF kuitu	Tuhka
Kuusamojärvi	114	2,9	378	186	186
Toranki	231	1,1	302	161	203
Yli-Kitka		6,0	354	191	166

Vesiruton kuiva-ainepitoisuus 78 – 104 g/kg

Vesiruton sioille välttämättömät aminohapot ohraan ja nurmisäilörehuun verrattuna, g/kg ka

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vesiruton rasvahapot

- Rasvapitoisuus hyvin pieni, 3,3 g/kg ka
 - Vrt. ohra, 22 g/kg ka
- Palmitiinihappo (36,5 %), linolihappo (13,6 %) ja alfa-linoleeni-happo (28,5 %) yhteensä 78,6 % rasvahapoista
- Rasvahapoilla ei käytännön merkitystä

Vesiruton mahdollisuudet poron rehuna

- Porot käyttävät kesäisin myös ranta- ja kosteikkokasveja
 - Valkuaista ja kivennäisaineita
 - Tuoreen vesiruton käytöstä muille kuin vesieläimille ei juuri tutkimustuloksia
- Vesiruton suuri tuhkapitoisuus huonontaa todennäköisesti energia-arvoa
 - Täydentää kivennäis- ja hivenaineiden saantia
- Vesiruton kuiva-aineen valkuaispitoisuus verrattavissa kuivaan heinään / säilörehuun
- Kuidun määrä pienempi kuin karkearehuissa
- Vesiruton maittavuus ja ravintoaineiden sulavuus poroille eivät tiedossa
 - Haitta-aineet?

Kestävää kasvua ja elämää -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

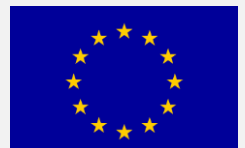
Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vesiruton käyttömahdollisuudet poron rehuna

- Yleisesti keski- ja kevättalvella lisäruokintaa tarhaan tai maastoon hangelle
 - Porot suosivat pehmeitä ja lehteviä kasvin osia, korsimaisen rehun sulavuus huono
 - Syövät karkearehua 0,5 – 2,2 kg ka/pv ja saavat sulavaa raakavalkuaista 116 – 200 g/pv
 - Vaihtoehtona viljaa ja sivutuotteita sisältävät täysrehut
 - 1 kg säilörehun kuiva-ainetta = 3,5 - 4,0 kg tuoretta rehua
 - 1 kg vesiruton kuiva-ainetta = ? kg tuoretta rehua (10 kg?)
 - Nestettä olisi saatava pois mahdollisimman paljon
 - Onko korjuu ja säilöntä rehuksi kannattavaa?
 - Säilöntämenetelmät?
 - Hygieeninen laatu?
 - Jäätyminen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto